

Nyhetsbrev från Svenska slavistförbundet

NYTT NUMMER AV NYHETSBRVET!

Vinternumret av nyhetsbrevet innehåller som vanligt nyheter från några av de institutioner där Slavistförbundets medlemmar är verksamma, tips om nyutkomna böcker, bibliografen över förra årets översättningar till svenska av slavisk skönlitteratur m.m.

Under våren fortsätter arbetet med att organisera det svenska deltagandet i slavistkongressen i Makedonien 2008, men innan dess hoppas vi träffas så många som möjligt på Nordiska slavistmötet i Danmark i sommar, då vi också håller vårt allmänna medlemsmöte. Mer information om detta kommer i slutet av vårterminen, men passa gärna på att redan nu planera in ert deltagande.

Per Ambrosiani, ordförande

I detta nummer

- kommande konferenser
- nyheter från Södertörns högskola och Stockholms universitet
- boktips
- m.m.

Under 2006 erlade 41 svenska slavister avgiften till Taylor & Francis. Det innebär att vi faktiskt löper risken att förlora hela 25 medlemmar. Det främsta skälet är naturligtvis T&F:s svårigheter att hantera inbetalningsförfarandet (som under året som gick resulterade i rader av felaktiga betalningspåminnelser och försummelse av skilda slag). Nu lovar T&F skärpning. Avgiften är satt vid 400 NOK för heltidsarbete och 270 NOK för deltidsarbete och pensionärer. T&F vädjar om att den som snart eventuellt – trots allt – får ett felaktigt betalningsföreläggande omedelbart hör av sig till mig så att jag kan rapportera in det och korrigerar misstaget. Låt oss ta dem på orden och hoppas på ett redigare 2007, även om vi, som sagt, vid det här laget är mycket luttrade...

Magnus Ljunggren, kassör

KOMMANDE KONFERENSER

2007: Det sjuttonde nordiska slavistmötet kommer att äga rum den 6–11 augusti 2007 på Schæffergården norr om Köpenhamn. Föredragstitel och -resumé (om max. 1000 tecken) skickas senast den **1 april** till Adam Hyllested (adam.hyllested@gyldendal.dk). Till varje föredrag beräknas 20 minuter plus 10 minuter till diskussion. Konferensspråken är danska, svenska, norska, engelska och ryska. Mer information finns på slavistmötets webbplats (<http://tors.ku.dk/kalender/slavistmoede/>).

2008: Den fjortonde internationella slavistkongressen kommer att äga rum sommaren 2008 i Ohrid, Makedonien. Mer information i kommande nyhetsbrev samt på Svenska slavistförbundets webbplats. Se också internationella slavistkommitténs webbplats <http://msk.edu.mk/>!

2010: ICCEES (International Council for Central and East European Studies) sjunde världskongress kommer att äga rum i Stockholm den 26–31 juli 2010. Arrangör är Sällskapet för studier av Ryssland, Central- och Östeuropa samt Centralasien (<http://www.sallskapet.org/>). För löpande information om kongressförberedelserna se <http://www.iccees2010.se/>.

NYTT FRÅN SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA

Som de flesta säkert vet är alla språk utom engelskan avskaffade på Södertörns högskola. Läsåret 2005-06 hade vi bara programstudenter på våra kurser, de fristående kurserna inställdes i sista minuten. Innevarande läsår har vi haft övergångskurser för programstudenter som redan är inne i systemet. Sådana kurser kommer att ges också HT-07 och HT-08.

Språklärarna är uppsagda, uppsägningstiden på ett år sträcker sig till sista juni i år. Kerstin Olofsson är pensionerad, och Ludmila Ferm skall arbeta kvar efter uppsägningstiden under HT-07 på 60 %. Det är ett resultat som vi har fått igenom med möda, och vi är glada för våra resterande studenters skull, eftersom många av de återstående kurserna är programspecifika.

I juni 2006 anmälde de ämnesansvariga för de fyra nedlagda språken franska, ryska, spanska och tyska Södertörns högskola till Högskoleverket för skamlig behandling av lärare och studenter under nedläggningsprocessen. I december svarade Högskoleverket med ”goddag — yxskaft”.

Kerstin Olofsson

F.d. ämnesansvarig för ryska

POLSKA NYHETER FRÅN STOCKHOLM

Svensk-polsk konferens: "Polonica i Riksarkivet i Stockholm. Skoklostersamlingen".

Mellan den 8 och 10 maj 2006 ägde en svensk-polsk konferens rum vid Slaviska institutionen, Stockholms universitet. Konferensens initiativtagare och organisatör var prof. Ewa Teodorowicz-Hellman, som sedan 2001 leder projektet *Polonica vid svenska bibliotek och arkiv*.

I konferensen deltog ca 40 personer: polonister, historiker, bibliotekarier, arkivister, studenter och doktorander. Den polska sidan representerades av forskarna: prof. Alina Nowicka-Jeżowa, prof. Joanna Okoniowa, doc. Jadwiga Wronicz, dr Marta Kacprzak, prof. Włodzimierz Gruszczyński, doc. Dariusz Chemperek, dr Michał Straszewicz. Den svenska sidan representerades av: prof. Ulla Ehrensverd, prof. Ewa Teodorowicz-Hellman, prof. Andrzej Nils Uggla, dr Elisabeth Löfstrand, mgr Ewa Berndtsson samt mgr Gabrielle Bromberg.

Syftet med konferensen var att avsluta det första stadiet av arbetet kring Skoklostersamlingen, en manuskriptsamling som befinner sig på Riksarkivet i Stockholm. Samlingen innehåller polskt material som överfördes till Sverige som krigsbyte under de polsk-svenska krigen under 1600-talet.

På konferensen presenterades fyra band innefattande bibliografi över Skoklostersamlingen samt kritiska utgåvor av polska litterära texter från samlingen. Alla dessa band har publicerats i Warszawauniversitetets serie *Polonica w Zbiorach Archiwum Narodowego Szwecji*. Flera av de polska texterna är unika och finns bevarade bara på Riksarkivet.

Under år 2007 ska bidragen från konferensen publiceras i boken *Polonica på Riksarkivet i Stockholm*. Boken kommer ut i Slaviska institutionens serie *Stockholms Slavic Papers* under red. av prof. Alina Nowicka-Jeżowa och prof. Ewa Teodorowicz-Hellman.

Unika polska poesitexter i Skoklosters bibliotek

På Skokloster slott finns det en gammal boksamling som innehåller många polska tryck av olika slag. Flera av dem ingår i det s.k. polska

biblioteket. Samlingen innehåller olika böcker och småtryck som ingick i general Carl Gustaf Wrangels slottsbibliotek. Böckerna har olika ursprung. Några av dem är krigsbyten, vilka generalen fick från den svenske kungen som tack för sina militära insatser i de svensk-polska krigen. Andra är köpta i olika europeiska handelsstäder, bl.a. i Gdańsk, ytterligare några är olika slags gåvor till familjen Wrangel.

Redan vid första genomgången visade det sig att det i biblioteket finns helt unika poesitexter: klagosånger, bröllopsdikter, korta poetiska berättelser och sånger. Alla kommer de från slutet av 1500- och början av 1600-talet. De hittills helt okända polska texterna kommer att ges ut i kritiska utgåvor. Dessutom görs inom projektet en bibliografi över det polska biblioteket i Skokloster slott.

Det polska biblioteket kommer att katalogiseras tack vare ett stipendium från Stiftelsen Riksarkivarie Ingvar Anderssons Fond. Projektets ledare är prof. Ewa Teodorowicz-Hellman, Slaviska institutionen i Stockholm.

Warszawa universitets medalj till Ewa Teodorowicz-Hellman

Prof. Ewa Teodorowicz-Hellman, Slaviska institutionen, Stockholms universitet, fick den 16 november 2006 motta *Warszawa Universitetets Medalj* för sin vetenskapliga verksamhet, sina insatser för den polska litteraturen, kulturen och det polska språket i Sverige samt för sitt långvariga och givande samarbete med universitetet. *Warszawa Universitetets Medalj* är den högsta utmärkelse man kan få vid universitetet. Medaljen överlämnades till Ewa av Warszawa-universitetets rektor prof. Katarzyna Chałasińska-Macukow i närvaro av senatens marskalk och den polska kulturministern.

NYA BÖCKER

Ambrosiani, Per, Lysén, Irina, Löfstrand, Elisabeth & Johan Muskala (red.), *ИКО БЛГОПЕСНИВАЛ ПТИЦА* ∴ *Hyllningsskrift till Lars Steensland* (= Stockholm Slavic Studies 32). Stockholm 2006 [<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-1396>].

Hasanaginica – Hasanagas bustru, i översättning av Ulla-Britt Frankby, Gunnar Jacobsson och Bengt A. Lundberg, med inledning och kommentarer av Bengt A. Lundberg (= Gusli 14). Göteborg 2007.

Karlsohn, Irina, *Nevidimyj grad. Legenda o grade Kiteže i russkaja literatura konca XIX-pervoj poloviny XX veka* [lic.-avhandling] (= Gusli 15). Göteborg 2007.

Neuger, Leonard, *Ćwiczenia z wrażliwości dużej i małej*, Katowice 2006.

Steensland, Lars, *Если бы Господь в гроб не был положен: об одной малоизвестной толковой азбуке* (= Stockholm Slavic Studies 31). Stockholm 2006.

Teodorowicz-Hellman, Ewa, *Polonica w Zbiorach Archiwum Narodowego Szwecji. Skoklostersamlingen*. vol. 1, (med. Alina Nowicka-Jeżowa, Maria Wichowa, Michał Straszewicz), Warszawa 2006.

Teodorowicz-Hellman, Ewa, *W drodze do „Krabata” / Richtung „Krabat”* (= Stockholm Slavic Papers 14). Stockholm 2006.

Tubielewicz Mattsson, Dorota, *Ord och förändring: den sociala prosan i Sverige och Polen under mellankrigstiden* (= Stockholm Slavic Papers 13). Stockholm 2006.

Åkerström, Hans, *Bibliografi över tjeckisk skönlitteratur översatt till svenska* (= Guslitt 1). Göteborg 2006.

Åkerström, Hans, *Bibliografi över slovakisk skönlitteratur översatt till svenska* (= Guslitt 2). Göteborg 2006.

Åkerström, Hans, *Bibliografi över polsk skönlitteratur översatt till svenska*. Göteborg 2006.

Åkerström, Hans, *Anton Tjechov. Noveller och dramer i svensk översättning. En bibliografi*, med förord av Magnus Ljunggren (= Guslitt 3). Göteborg 2007.

NYUTKOMMEN SLAVISK SKÖNLITTERATUR I ÖVERSÄTTNING UNDER 2006

sammanställd av Hans Åkerström, Göteborg

Från bulgariska

Kančev, Nikolaj, *Änglarnas flykt, denna dans av glädje*. Övers. Stefka o. Leif Öhman. Veliko Tovno: Faber.

Från kroatiska

Drakulić, Slavenka, *Som om jag inte vore där*. Övers. Đorđe Žarković. [Ny utg.] Stockholm: Norstedts.

Från polska

Gombrowicz, Witold, *Bakakaj*. Övers. David Szybek. Stockholm: Modernista.

De besatta. Övers. Stefan Ingvarsson. Stockholm: Modernista.

Kapuściński, Ryszard, *På resa med Herodotos*. Övers. Anders Bodegård. Stockholm: Bonniers.

Tokarczuk, Olga, *Gammeltida och andra tider*. Övers. Lennart Ilke. Tollarp: Ariel.

Wat, Aleksander, *Dikter*. Övers. Peter Handberg. Stockholm: Modernista.

Från ryska

Belyj, Andrej, *Moskva*. Övers. Kjell Johansson. Borrby: Murbräckan.

Bulgakov, Michail, *Mästaren och Margarita*. Övers. Lars Erik Blomqvist. [Ny utg.] Stockholm: Bok för alla.

Čechov, Anton, *Tre systrar ; Körsbärsträdgården*. Övers. Astrid Baecklund o. Herbert Grevenius. 3. pocketutg. Stockholm: Natur och kultur.

Gal'ego, Ruben, *Vitt på svart*. Övers. Ola Wallin. [Ny utg.] Stockholm: Ersatz.

Grigor'ev, Boris, *Med Säpo i hämlarna*. Övers. Katja Efron. [Ny utg.] Saltsjö-Duvnäs: Efron & dotter.

Kurkov, Andrej, *Döden och pingvinen*. Övers. Ylva Mörk. Stockholm: Natur och kultur.

Luk'janenko, Sergej, *Nattens väktare*. Övers. Roger Karlsson. Helsingborg: Fabulera.

Perumov, Nikolaj, *Diamantsvärdet och träsvärdet*. Övers. Britt-Marie Ingdén-Ringselle. Stockholm: Ersatz.

Robski, Oksana, *Casual*. Övers. Roger Karlsson. Helsingborg: Fabulera.

Šalamov, Varlam, *Skovelmästaren*. Övers. Nils Håkanson. Uppsala: Ruin.

Sorokin, Vladimir, *Is*. Övers. Ben Hellman. Stockholm: Norstedts.

Tolstoj, Lev, *Hadzi-Murat*. Övers. Barbara Lönnqvist. Stockholm: Lind & Co.

Krig och fred. Ursprungsversionen. Övers. Staffan Skott. Stockholm: Bonniers.

Zamjatin, Evgenij, *Berättelse om det viktigaste*. Övers. Nils Håkanson. Stockholm: Ruin.

Från slovakiska

Tále, Samko, *Boken om kyrkogården*. Övers. Michal Hudak. Stockholm: Skosnöret.

Från slovenska

Šteger, Aleš, *Tingens bok*. Övers. Morgan Nilsson. Malmö: Rámus.

Från tjeckiska (se även tillägg nedan s. 6)

Hrabal, Bohumil, *En alltför högljudd ensamhet*. Övers. Karin Mossdal. Stockholm: Ruin.
Den ljuva sorgen. Övers. Mats Larsson. Eslöv: Symposium.

Från ukrainska

Zabužko, Oksana, *Fältstudier i ukrainskt sex*. Övers. fr. ry. Irina Voltjanskaja. Stockholm: Norstedts.

ŠVEDSKO-SLOVENSKI SLOVAR

Lagom till det svenska statsbesöket i Slovenien på försommaren 2004 kunde värdlandet förära vårt kungapar det allra första exemplaret av den första svensk-slovenska ordboken någonsin. Författare är Lena Holmqvist, under ett tjugotal år svensk lektor i Ljubljana. Arbetet har enligt uppgift pågått mycket länge i samband med undervisningen, men utgivningen blev möjlig först flera år efter författarinnans pensionering. Under åren har ordboken därför hunnit växa till ett omfattande verk som riktar sig till avancerade användare långt utanför de egna studenternas krets. Boken är hela 18 x 25 cm och omfattar 304 förhållandevis finstilta sidor på papper av mycket god kvalitet till en kostnad av 42 euro. Dess omfång anges i förordet till 23 000 uppslagsord och dessa följs i många fall av omfattande artiklar som i sin tur innehåller olika stående fraser och uttryck. Däremot ges förhållandevis få exempel på vanliga användningar av uppslagsorden. Vidare

har enstaka vanliga svenska ord beklagligtvis blivit bortglömda. Varje uppslagsord översätts dock mycket grundligt, vilket innebär att det anges en lång rad olika slovenska synonymer och översättningsalternativ för de svenska uppslagsordens många gånger starkt skiftande betydelser. Samtidigt är ordbokens rikhaltighet förenad med stora problem för de användare som inte har goda kunskaper i slovenska, eftersom de ofta talrika alternativa översättningarna av ett uppslagsord i stort sett bara radas upp åtskilda av kommatecken eller semikolon, och den betydelsemässiga skillnaden dem mellan så gott som aldrig anges. För den slovenske användaren finns det å andra sidan en god del tilläggsinformation om uppslagsordens betydelse, stilvalör, betoning, uttal, böjning och rektionsmönster. Motsvarande uppgifter om de slovenska översättningarna letar den svenske användaren dessvärre helt förgäves efter. Särskilt beklagligt är det att betoningen av de slovenska orden liksom verbens aspekt inte anges, då detta tillsammans med ett systematiskt angivande av skillnaden mellan olika översättningsalternativ hade kunnat göra detta i övrigt unika och lovvärda verk till ett lika användbart hjälpmedel för svenskar som det har förutsättningar att bli för slovenier.

Morgan Nilsson

NORSTEDTS RYSKA ORDBOK

Den första upplagan av den nya rysk-svenska och svensk-ryska ordboken har nu kommit ut på Norstedts förlag. Projektledare har varit Ulla Birgegård, och Ulla Birgegård har också varit huvudredaktör tillsammans med Elisabeth Marklund Sharapova.

PA

In memoriam: Jerzy de Kamiński

Fil dr Jerzy de Kamiński har avlidit efter en lång och svår sjukdom, 69 år gammal. Närmaste anhöriga är hustrun Jadwiga och sönerna: Marcin med familj och Adam.

Jerzy de Kamiński, som vi, alla hans vänner, kallade Jura, föddes 1937 i Chełmno i Polen. Efter lärarutbildningen i Toruń tog han fil.mag. examina i slaviska språk resp filosofi och estetik vid Warszawas universitet.

Efter en tid som lärare i ryska arbetade Jura vid Polska Vetenskapsakademien. Hösten 1970 kom han till Sverige. Han bosatte sig så småningom i Uppsala, där han fick anställning på Slaviska institutionen, som amanuens och som lärare i ryska. Undervisning var, förutom forskning, ett av hans största intressen. Han var en kunnig, inspirerande och omtyckt lärare. Jura var även under många år aktiv inom ett projekt kring textlingvistisk forskning. Utöver flera artiklar i ämnet resulterade detta forsknings-samarbete i två värdefulla böcker.

Under 1980-talet fortsatte Jura sin forskning inom främst lingvistik, men även inom semiotik, hermeneutik, filosofi och estetik. 1988 disputerade han på en doktorsavhandling om retoriken i ett av den kroatiska 1600-talsförfattaren Juraj Križanić's verk. Under den tiden föddes även hans två söner vilket betydde väldigt mycket för honom och tillförde, som han brukade säga, en extra dimension i hans liv.

Strax efter att Jura erhållit en forskartjänst på Slaviska institutionen, drabbades han av den sjukdom som inte bara tillintetgjorde hans vidare forskarkarriär utan även fjättrade honom

vid rullstolen, ett tungt öde både för honom och för hans familj. Trots det försökte han med Jadwigas hjälp länge vara med på föreläsningar, seminarier och andra evenemang inom den slaviska forskarvärlden. Alltid lugn, glad och positiv fick han alla i sin omgivning att känna sig sedda och varmt välkomna, oavsett om man träffades på institutionen eller hemma hos paret de Kamiński.

Med sitt öppna sätt, sin stora klokhet och sin värme var Jura en uppskattad arbetskamrat och vän. Vi som arbetade och umgicks med Jura minns hans gedigna kunskaper i skilda ämnen, hans filosofiska reflexioner om livets mening och inte minst hans humor. Vi saknar Jura och det är svårt att tänka på att han inte längre finns i vår krets.

Małgorzata Anna Packalén

Ulla Birgegård

Laila Nordquist

Sven Gustavsson

Kollegor och vänner från Institutionen för moderna språk/slaviska språk vid Uppsala universitet.

[Ovanstående text har även varit införd i Uppsala Nya Tidning i januari 2007]

PÅ NYA PLATSER

- Karin Grelz är fr.o.m. den 1 januari 2007 anställd som universitetslektor i ryska vid Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet.
- Per Ambrosiani har befordrats till professor i ryska vid Umeå universitet fr.o.m. den 1 februari 2007.

TILLÄGG (Översättning från tjeckiska):
Procházková, Petra, *Aluminiumdrottningen*.
Övers. Tora Hedín. Stockholm: Ersatz.

STYRELSENS KONTAKTADRESSER

Per Ambrosiani, Institutionen för moderna språk/ryska, Umeå universitet, 901 87 Umeå. Tel. 090-786 76 40, e-post Per.Ambrosiani@ryska.umu.se (ordförande).

Birgitta Englund Dimitrova, Tolk- och översättarinstitutet, 106 91 Stockholm. Tel. 08-16 14 83, e-post Birgitta.Englund@tolk.su.se (vice ordförande).

Barbara Törnquist-Plewa, Institutionen för Öst- och Centraleuropastudier, Box 201, 221 00 Lund. Tel. 046-222 83 79, e-post barbara.tornquist-plewa@slav.lu.se (sekreterare).

Magnus Ljunggren, Slaviska institutionen, Göteborgs universitet, Box 200, 405 30 Göteborg. Tel. 031-773 18 25, e-post Magnus.Ljunggren@slav.gu.se (kassör).

Małgorzata Anna Packalén, Institutionen för moderna språk, Uppsala universitet, Box 527, 751 20 Uppsala. Tel. 018-471 12 96, e-post anna.packalen@moderna.uu.se.

Kerstin Olofsson, Institutionen för språk och kultur, Södertörns högskola, 141 89 Huddinge. Tel. 08-608 41 83, e-post kerstin.olofsson@sh.se.

Plusgirokonto: 82 86 32-0, Svenska slavistförbundet

Svenska slavistförbundet: <http://www.mos.umu.se/ryska/ssf/start.htm>

Nyhetsbrevet: <http://www.mos.umu.se/ryska/ssf/nyhetsbrev.htm>

Nordiska slavistförbundet: <http://foreninger.uio.no/nsf>

Scando-Slavica: <http://www.hf.uio.no/east/bulg/scsl>, <http://www.tandf.no/scando-slavica>

Varmt tack till alla som har bidragit till detta nummer av nyhetsbrevet!

B Föreningsbrev

Plats för
frimärke

Svenska slavistförbundet
c/o Per Ambrosiani
Institutionen för moderna språk/ryska
Umeå universitet
901 87 Umeå